

Satılan ürünlerin nihai tüketiciler tarafından iade edilmesi durumunda belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-921
Tarih	08.03.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-921

08/03/2012

Konu : Satılan ürünlerin nihai tüketiciler tarafından iade edilmesi durumunda belge düzeni.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden ... ve ... donanımları başta olmak üzere, her türlü ... ürünlerin ve ... toptan ve perakende satışı işi ile iştigal ettiğiniz ve çeşitli illerde hukuki bakımdan birbirinden bağımsız bayi ağınızın bulunduğu belirtilerek, bayileriniz aracılığıyla yapılan satışların nihai tüketicilerce posta veya kargo yoluyla iade edilmesi durumunda, gider pusulasının nihai tüketicilere imzalatırılamaması ve düzenlenen faturanın nihai tüketici tarafından ibraz edilememesi durumunda, iade işleminin nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği ile gider pusulasının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası bölümüne "nihai tüketici" yazılıp yazılamayacağı ve yine nihai tüketicilere yapılan satışların iadesi işleminde bayi A'dan nihai tüketicilere yapılan satışın iadesinin bayi B'ye yapılması durumunda yasal belge düzenleme işleminin nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği hususlarında görüş talep

ettiğiniz anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, "Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.",

229 uncu maddesinde, "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.",

231/5 inci maddesinde, "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.",

234 üncü maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin:

...Vergiden muaf esnafa;

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.

Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

..." hükümlerine yer verilmiştir.

54 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin B/1 bölümünde, tüketiciler tarafından satın alınan malların çeşitli nedenlerle iade edildiği durumlarda satıcılar tarafından iade edilen mal nedeniyle gider pusulası düzenleneceği ve tüketiciden iade edilen mala ait belgenin geri alınacağı açıklanmıştır.

Diğer taraftan, 385 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin "4 - Kapıdan veya Mesafeli Sözleşme Düzenlenerek Yapılan Satışlarda İade İşlemlerinde Belge Düzeni" başlıklı bölümünde, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'a göre, kapıdan satışlar ve mesafeli satışlara ilişkin tanımlara yer verilerek "Bundan böyle, sadece kapıdan ve mesafeli sözleşmeler düzenlenerek yapılan satışlara ilişkin iade işlemleri için Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257'nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden iade bölümünün yer alacağı bir faturanın düzenlenmesi ve en az iki örneğinin

müşteriye malla beraber gönderilmesi uygun görülmüştür.

Söz konusu faturanın alt kısmına açılacak iade bölümünde;

- Malı iade edenin adı soyadı, adresi, imzası,

- İade edilen mala ilişkin cins, miktar, birim fiyat ve tutar yer alacaktır.

Bu şekilde düzenlenen fatura malla beraber müşteriye gönderildiğinde müşteri malı iade etmek isterse iadeye ilişkin bölümü dolduracak ve iki örnek olan faturanın bir örneğini mal ile birlikte malı satana geri gönderecek, bir örneği kendinde kalacaktır." açıklaması yapılmıştır.

Buna göre, posta veya kargo yoluyla iade edilen ürünlerin satışının mesafeli satış sözleşmesine dayanılarak yapılması durumunda iade işlemlerinin 385 No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ndeki düzenlemelere göre yapılması mümkün olacaktır.

Diğer taraftan, malların nihai tüketiciler tarafından bizzat bayilere iade edilmesi durumunda:

Nihai tüketiciye satılan malın iade edilmesi halinde gider pusulası düzenlenmesi ve müşteriye imzalatırılması; nihai tüketicinin bayi A'dan aldığı ürünü bayi B'ye iade etmesi söz konusu ise,

- Bayi B'nin iade edilen malın mülkiyetine ve tasarruf hakkına sahip olması halinde, gider pusulası düzenlemesi ve ilgili müşteriye imzalatırması,

- Bayi B'nin iade edilen malı sadece müşteriden alıp bayi A'ya göndermesi halinde, malın müşteriden alınması sırasında herhangi bir belge düzenlemeyip iade olarak alınan malı bayi A'ya sevk irsaliyesi ile göndermesi ve bayi A'nın malı iade eden müşteriye gider pusulası düzenlemesi ve imzalatırması

gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için

gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026